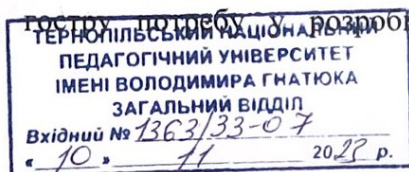

ВІДГУК

офіційного опонента кандидата педагогічних наук, доцента
ВОЛОШЕНКО МАРИНИ ОЛЕКСАНДРІВНИ про дисертаційну роботу
ДІДИ ГАЛИНИ АНАТОЛІЇВНИ на тему
«ФОРМУВАННЯ У СТУДЕНТІВ МЕДИЧНИХ КОЛЕДЖІВ
ГОТОВНОСТІ ДО ОСОБИСТІСНО-ПРОФЕСІЙНОГО
САМОРОЗВИТКУ ЗАСОБАМИ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ»,
представлену на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі
знань 01 - Освіта/Педагогіка
за спеціальністю 015 - Професійна освіта (за спеціалізаціями)

1. **Актуальність теми дослідження та її зв'язок із галузевими науковими програмами.** Актуальність дисертаційного дослідження Галини Анатоліївни зумовлена фундаментальною потребою сучасного українського суспільства у майбутніх фахівцях, яким притаманний високий інтелектуальний потенціал, глобальне мислення та готовність до професійної діяльності. Особливо актуальним є питання підвищення професійної підготовки майбутніх медичних фахівців, які навчаються в медичних коледжах. Поділяємо думку авторки у тому, що сучасний молодший фаховий бакалавр повинен вміти не тільки виступати активним дослідником власної професійної діяльності і визначати найбільш перспективну траєкторію свого особистісного зростання, а й розуміти необхідність професійного саморозвитку і саморозвитку.

Наголосимо на тому, що особливої актуальності у контексті зазначеної проблематики набувають проблеми формування у студентів теоретичних знань і практичних умінь та навичок про особливості особистісно-професійного саморозвитку та відсутністю практичних механізмів для реалізації зазначеної мети в межах професійної підготовки в медичних коледжах. З огляду на наведені аргументи, очевидно є потреба у вдосконаленні психолого-педагогічних механізмів, які стимулюють студентів медичних коледжів до особистісно-професійного саморозвитку у процесі професійної підготовки. Зокрема, як довела Галина Анатоліївна, нині освітній простір закладів передвищої освіти, які готують молодших фахових бакалаврів у галузі медицини, відчуває

впровадженні практичні площини використання засобів інформаційних технологій під час формування готовності студентів медичних коледжів до особистісно-професійного саморозвитку. Відзначимо, що актуальність дисертації підсилюється низкою суперечностей, які не лише названі авторкою, а й у процесі роботи повністю вирішені. З огляду на наведені аргументи, тематика дисертаційної роботи Г. А. Діди не викликає жодних сумнівів, бо є беззаперечно актуальною та своєчасною.

2. Ступінь обґрунтованості наукових положень і висновків, сформульованих у дисертації. Ґрунтовність задекларованих авторкою наукових положень та висновків підтверджена проведенням критичним аналізом теоретичних і практичних основ проблеми формування у студентів медичних коледжів готовності до особистісно-професійного саморозвитку засобами інформаційних технологій, а також використанням сучасних методологічних підходів і принципів. Так, здобувачка використала комплекс адекватних теоретичних, емпіричних та статистичних методів, які дали їй можливість провести на високому науково-методичному рівні педагогічний експеримент та здійснити перевірку значущості й валідності отриманих результатів.

Зокрема, проведений аналіз дисертаційної роботи Г. А. Діди дозволяє стверджувати, що дослідно-експериментальна робота була організована на базі фахового медичного коледжу КЗВО «Рівненська медична академія» Рівненської обласної ради, відокремленого підрозділу «Дубенський фаховий медичний коледж» КЗВО «Рівненська медична академія» Рівненської обласної ради, приватного фахового навчального закладу «Медичний коледж» (м. Тернопіль), вищого приватного навчального закладу Львівський медичний фаховий коледж «Монада». Зокрема, авторка залучила до проведення експерименту 247 здобувачів освіти за освітніми програмами Лікувальна справа та Сестринська справа спеціальності 223 Медсестринство. Така кількість респондентів забезпечила валідність дослідження, а цілеспрямоване використання обраного здобувачкою наукового інструментарію сприяло отриманню достовірних результатів.

Констатуємо, що дане дисертаційне дослідження базується на багатій джерельній базі. Зокрема, було здійснено ґрунтовний аналіз 276 наукових

джерел із них 87 іноземною мовою, що створило належні умови для системного висвітлення поставленої мети. Проаналізована здобувачкою теоретична інформація дала змогу ґрунтовно й всебічно висвітлити методичні засади формування у студентів медичних коледжів готовності до особистісно-професійного саморозвитку та обґрунтувати й експериментально перевірити технологію їхньої професійної підготовки засобами інформаційних технологій на підставі впровадження акмеологічного, компетентнісного та проектного підходів.

Проведений нами аналіз дисертації дозволяє констатувати, що висновки є адекватними до поставлених завдань і послідовно розкривають логіку авторського дослідження, корелюються з науковою новизною і мають практичне значення.

3. Наукова новизна і достовірність наукових положень дисертаційної роботи. Під час вивчення питань організації процесу формування готовності студентів медичних коледжів до особистісно-професійного саморозвитку засобами інформаційних технологій авторка зуміла отримати значущі наукові результати, які характеризуються новизною. До прикладу, цінним є те, що вперше розроблено, теоретично обґрунтовано й експериментально перевірено психолого-педагогічні умови та структурну модель формування готовності студентів медичних коледжів до особистісно-професійного саморозвитку, що охоплює чотири блоки: цільовий, освітній, структурно-практичний та результативний.

Позитивним є те, що здобувачка уточнила понятійно-категоріальний апарат, конкретизувавши сутність таких наукових дефініцій як «саморозвиток», «саморозвиток особистості», «готовність до саморозвитку». Визнаємо, що Г.А. Діда зуміла вдосконалити зміст, форми та методи у процесі опанування майбутніми молодшими фаховими бакалаврами медичних спеціальностей професійно орієнтованих навчальних дисциплін у закладах передвищої освіти. Позитивно оцінюємо те, що у дисертаційній роботі конкретизовано навчально-методичне й інформаційне забезпечення процесу формування мотиваційного, когнітивного, емоційного та діяльнісного компонентів готовності до особистісно-професійного саморозвитку студентів медичних коледжів саме за допомогою використання

сучасних інформаційних технологій. Заслугове на позитивну оцінку розроблений діагностичний інструментарій.

4. Значущість отриманих результатів для науки і практичного використання. Вважаємо, що отримані здобувачкою наукові результати є значущими для організації формування готовності студентів медичних коледжів до особистісно-професійного саморозвитку засобами інформаційних технологій. З огляду на це підтверджуємо, що вони можуть бути використані для оптимізації освітнього процесу у закладах фахової передвищої освіти, які готують молодших фахових бакалаврів зі спеціальності 223 Медсестринство. Встановлено, що розроблений спецкурс «Особистісно-професійний саморозвиток майбутнього медичного працівника», а також навчально-методичний поради́к для викладачів медичних коледжів володіють беззаперечною науковою цінністю та мають вагоме практичне значення з метою вдосконалення навчально-пізнавальної діяльності здобувачів освіти під час професійної підготовки на основі використання інформаційних технологій.

5. Повнота викладу основних результатів дисертаційного дослідження в наукових фахових виданнях. Яскравим свідченням високого професіоналізму є опубліковані Галиною Анатолівною Дідою наукові праці. Зокрема, у її науковому доробку є 22 публікації (5 статей у виданнях, включених до Переліку наукових фахових видань України, 1 стаття у міжнародному виданні, 1 навчально-методичний поради́к, 15 праць апробаційного характеру). Авторський доробок засвідчує повноту викладу отриманих результатів дисертації у відкритому друці, а також переконливо доводить її наукову компетентність у досліджуваній проблематиці.

6. Відповідність структури та змісту дисертації вимогам. Відзначимо, що рецензоване дисертаційне дослідження чітко структуроване, адже містить анотації, вступ, три розділи, висновки, список використаних джерел та систематизовану інформацію у додатках. Робота містить 29 таблиць та 14 рисунків, які суттєво допомагають сприймати інформацію та засвідчують високий науковий рівень авторки як компетентного науковця, що оволоділа операціями аналізу, узагальнення, педагогічного моделювання. З'ясовано, що назва дисертаційної роботи узгоджується з метою, відповідає

змісту теоретичної частини та адекватно корелюється із проведеним експериментальним дослідженням. Авторка вірно визначила понятійний апарат (об'єкт, предмет, мету, гіпотезу), поставила перед собою конкретні завдання, які повністю виконані. Засвідчуємо, що структура дисертації та основний текст подано відповідно чинних вимог.

У вступі чітко та логічно аргументовано актуальність дослідження, окреслено сучасний стан застосування інформаційних технологій у процесі професійної підготовки студентів-медиків та висвітлено проблеми формування готовності до особистісно-професійного саморозвитку, виділено невирішені питання, охарактеризовано необхідність розв'язання суперечностей, які зумовлюють актуальність наукового пошуку авторки. Здобувачка представила зв'язок роботи з науковими планами і темами, обґрунтувала новизну та практичне значення, представила дані про апробацію результатів на міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференціях упродовж 2019 - 2023 років.

У першому розділі дисертації головну увагу зосереджено на характеристиці теоретичних основ формування готовності студентів медичних коледжів до особистісного та професійного саморозвитку. У цьому контексті цікавим визнаємо підходи авторки до розкриття змісту психологічної природи феномену «саморозвиток» в рамках екзистенціального та гуманістичного підходів. Ці факти засвідчують сформоване у здобувачки уміння узагальнювати та систематизувати наукову інформацію. Позитивно оцінюємо те, що на основі проведеного історико-педагогічного аналізу витоків медичної освіти в аспекті особистісно-професійного саморозвитку студента, здобувачка виокремила етапи розвитку медичної підготовки в аспекті саморозвитку (с. 69-74)

У нашому баченні цілком доречним є те, що у другому розділі здобувачка представила теоретичне обґрунтування практичних основ формування готовності студентів медичних коледжів до особистісно-професійного саморозвитку засобами інформаційних технологій. Креативним вважаємо підхід Галини Анатоліївни до характеристики потенціалу інформаційних технологій у формуванні готовності студентів медичних коледжів до особистісно-професійного саморозвитку. Позитивно оцінюємо

те, що на основі проведеного аналізу, здобувачка визначила та охарактеризувала спектр компонентів (мотиваційний, когнітивний, емоційний, та діяльнісний) критеріїв (мотиваційно-ціннісний, інформаційно-гностичний, рефлексивно-регулятивний, діяльнісно-пізнавальний) та запропонувала адекватний спектр показників готовності студентів медичних коледжів до особистісно-професійного саморозвитку. На підставі виокремлених структурних елементів здобувачкою було визначено три рівні готовності до особистісно-професійного саморозвитку студентів медичних коледжів: високий, достатній та елементарний. Відзначимо, актуальність інформації, яка представлена у параграфі 2.3 «Психолого-педагогічні умови та структурна модель формування готовності до особистісно-професійного саморозвитку студентів медичних коледжів». Схвалюємо позицію дисертантки щодо розкриття сутності понять «педагогічна умова» (с. 111-112) та «психолого-педагогічна умова» (с. 112-113).

Підтримуємо те, що у третьому розділі дисертаційної роботи ґрунтовно висвітлено організацію, зміст і методику проведення педагогічного експерименту. Зокрема, розроблено методику організації формувального етапу експериментального дослідження та визначено практичні шляхи вдосконалення формування у студентів медичних коледжів готовності до особистісно-професійного саморозвитку засобами інформаційних технологій. Авторкою скрупульозно підібрано діагностичний інструментарій, що дало можливість отримати статистично достовірні результати та перевірити їх за допомогою застосування критерію Колмогорова-Смірнова.

7. Відповідність дисертації встановленим вимогам та дані про відсутність текстових запозичень та порушень академічної доброчесності.

Дисертація, авторкою якої є Галина Анатоліївна Діда, відповідає усім вимогам, які визначені до такого типу наукових досліджень. Наголосимо, що під час рецензування не було виявлено порушень академічної доброчесності (академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації й фальсифікації), а також не було встановлено текстових запозичень. На цій підставі дисертаційну роботу визнаємо самостійно виконаним науковим дослідженням, а усі ідеї та наукові положення, які викладені авторкою отримані нею особисто.

Відзначимо високу мовно-стилістичну культуру дисертації. Загальні висновки послідовні, логічні, чіткі та конкретні. Ці факти засвідчують професіоналізм здобувачки як науковця. Список використаних джерел, посилання на них у тексті дисертаційної роботи зроблено із дотриманням усіх вимог. Позитивно оцінюємо те, що великий об'єм практичного матеріалу авторка представила у додатках.

8. Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації.

Відзначаючи вагомі позитивні напрацювання та здобутки Галини Анатоліївни, вважаємо за доцільне звернути увагу на певні дискусійні моменти та зауваження.

1. Описуючи, організаційні засади формування готовності до особистісно-професійного саморозвитку студентів медичного коледжу, авторка охарактеризувала конкретні принципи (с. 127-130). Така діяльність є важливою, однак було б добре, щоб здобувачка більш ґрунтовніше висвітлила сильні та слабкі сторони кожного із них та представила своє власне ставлення до їх практичної цінності.

2. Безумовно вагомою вважаємо інформацію, яку представлено у таблиці 2.2 «Характеристики змістової сутності наукової дефініції «педагогічні умови»», де авторка представила погляди науковців на поняття «педагогічні умови». На наш погляд таблиця мала б ще більшу наукову цінність у тому випадку, якщо б були продемонстровані спектр умов, які визначили науковці, а також ті аспекти, які будуть використані авторкою під час аналізу та виокремлення психолого-педагогічних умов до особистісно-професійного саморозвитку студентів медичного коледжу на основі застосування інформаційних технологій

3. Вважаємо дуже цінним як з методичної так і з практичної точки зору розроблений методичний поради́к для викладачів, щодо особливостей використання сучасних інформаційних технологій в професійній підготовці студентів медичних коледжів для досягнення очікуваного результату. З огляду на це, вважаємо, що варто було б описати не лише хмарну платформу Google Classroom, а й інші можливі інструменти.

Однак, відзначимо, що зауваження та побажання, які висловлюємо авторці, носять дискусійний характер, а тому не мають суттєвого впливу на високу позитивну оцінку дисертації.

ЗАГАЛЬНИЙ ВИСНОВОК: Дисертаційна робота Г. А. Діди на тему «Формування у студентів медичних коледжів готовності до особистісно-професійного саморозвитку засобами інформаційних технологій» за актуальністю, новизною теоретичних результатів, високим рівнем проведених досліджень відповідає вимогам до оформлення дисертацій, що затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 №40 (із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства освіти і науки України № 759 від 31.05.2019 р.); п. 10 «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06 березня 2019 № 167, Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 та «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (зі змінами, внесеними відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 21 березня 2022 року № 341), а її авторка – Галина Анатоліївна Діда заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями), 01 Освіта/Педагогіка.

Офіційний опонент

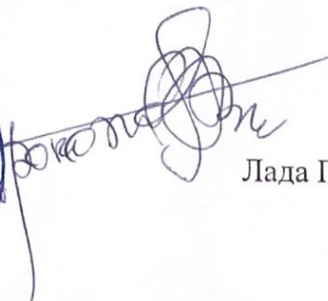
кандидат педагогічних наук, доцент
доцент кафедри психології та
соціальної роботи
Національний університет
«Одеська політехніка»

Марина ВОЛОШЕНКО

Підпис М. Волошенко засвідчую

Вчений секретар вченої ради
Національного університету
«Одеська політехніка»

Лада ПРОКОПОВИЧ